

แนวทางการเรียนรู้โดยใช้ภาษาแม่เป็นฐาน: การใช้การแข่งขันเกมแบบ เป็นกลุ่มร่วมกับสื่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ-ไต่เพื่อพัฒนาการรับรู้ คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่*

กัญญาภัทร ศุภสาร¹ จารุณี ทิพยมณฑล² สิริระ สมนาม³

(วันที่รับบทความ: 10 สิงหาคม 2564; วันที่แก้ไขบทความ: 12 ธันวาคม 2564; วันที่ตอบรับบทความ: 22 ธันวาคม 2564)

บทคัดย่อ

ภาษาแม่ (Mother Tongue or L) 1) เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับประถมศึกษาเป็นอันมาก เพราะนอกจากจะส่งผลต่อด้านสติปัญญาแล้ว ภาษาแม่มักรับผลต่อการพัฒนาการ ด้านอารมณ์และจิตใจด้วย หากทักษะภาษาแม่ของผู้เรียนในวัยเยาว์ไม่สมบูรณ์ก็อาจส่งผลให้พัฒนาการในการเรียนภาษาที่สองช้าลงเช่นกัน ดังนั้นการให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ภาษาแม่จึงเป็นผลดีในการเรียนรู้ภาษาที่สอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นที่มีการสัมผัสภาษา ดังเช่น ภาคเหนือของไทยตั้งอยู่ในภูมิภาคที่มีความหลากหลายทางภาษามากที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศ ประกอบด้วยหลากหลายกลุ่มชาติพันธุ์ รวมทั้งกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ด้วย นับเป็นความท้าทายของครูสอนภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนชาติพันธุ์ไทใหญ่ เพราะนักเรียนกลุ่มดังกล่าวมักเกิดปัญหาการเรียนคำศัพท์ซ้ำ เนื่องจากความต่างระหว่างภาษาแม่ของผู้สอนและผู้เรียน วัตถุประสงค์ของบทความนี้เพื่อศึกษาและวิเคราะห์แนวทางการเรียนรู้โดยใช้ภาษาแม่เป็นฐาน และนำเสนอแนวทางการเรียนรู้โดยใช้การแข่งขันเกมแบบเป็นกลุ่ม (Team-Games-Tournament-TGT) บูรณาการกับสื่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ-ไต่ บนแนวทางการเรียนรู้โดยใช้ภาษาแม่เป็นฐาน เพื่อพัฒนาการรับรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษให้นักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

คำสำคัญ: การสัมผัสภาษา, แนวทางการเรียนรู้โดยใช้ภาษาแม่เป็นฐาน, การแข่งขันเกมแบบเป็นกลุ่ม, สื่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ-ไต่, การบูรณาการการแข่งขันเกมแบบเป็นกลุ่มร่วมกับสื่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ-ไต่

* บทความวิชาการ สาขาวิชาการศึกษา ภาษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษา ภาษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, E-mail: kunyaphat_s@cmu.ac.th

² รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการศึกษา ภาษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, E-mail: jarunee.d@cmu.ac.th

³ อาจารย์ สาขาวิชาการศึกษา ภาษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, E-mail: sira.s@cmu.ac.th

Mother Tongue-Based Language Learning Approach: Implementation of TGT with English-Tai Teaching Aids to Develop English Vocabulary Recognition Skill among Ethnic Tai Students*

Kunyaphat Supasan¹ Jarunee Dibyamandala² Sira Somnam³

(Received: August 10, 2021; Revised: August 12, 2021; Accepted: December 22, 2021)

Abstract

Mother tongue (Mother Tongue or L1) is essential for primary learners, not only for a part of intellectual ability but also in parts of emotional and mental development. Inadequate mother tongue language skills could delay learning ability in the second language learning ability of individuals. Giving priority on learning mother tongue is beneficial for second language learning ability, especially the learners living in the areas of language in contact. Northern region of Thailand is one of the most multilingual communities where the ethnic groups variously live, including the ethnic Tai. It was a challenge to teachers of English for engaging learning activities for ethnic Tai group because of the differences between mother tongues of teachers and learners. The objectives of this paper were to study and analyze about Mother tongue-based learning approach and offer guidelines of teaching method using Team-Games-Tournament (TGT) integrated with English-Tai teaching aids based on mother tongue-based learning approach to develop English vocabulary recognition skill among ethnic Tai students in grade 2.

Keywords: Language in contact, Mother Tongue-Based Learning approach, Team-Games-Tournament (TGT), English-Tai teaching aids, TGT teaching method Integrated with English-Tai Teaching Aids

* Academic Article from Department of Language Education, Faculty of Education, Chiang Mai University

¹ Master Student of Language Education, Faculty of Education, Chiang Mai University. Email: kunyaphat_s@cmu.ac.th

² Associate Professor of Language Education, Faculty of Education, Chiang Mai University. Email: jarunee.d@cmu.ac.th

³ Lecturer of Language Education, Faculty of Education, Chiang Mai University. Email: sira.s@cmu.ac.th

บทนำ

ประเทศไทยถือว่าตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ชุมชนที่มีความหลากหลายทางภาษา กล่าวคือมีทั้งภาษาไทยกลางซึ่งเป็นภาษาราชการ ภาษาท้องถิ่นในแต่ละภูมิภาค และภาษาชาติพันธุ์ เช่น ภาษาม้ง ภาษาได ภาษากะเหรี่ยง และภาษามูเซอ เป็นต้น ซึ่งความหลากหลายทางภาษานี้จะก่อให้เกิดปัญหาด้านการสอนภาษาอังกฤษสำหรับเด็กกลุ่มชาติพันธุ์ ปัญหาหลักที่พบคือนักเรียนกลุ่มนี้จำคำศัพท์ได้น้อยกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดโดยสถาบันภาษาอังกฤษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ความแตกต่างของความสามารถในการรับรู้คำศัพท์นี้จะพบได้ชัดเจนในกลุ่มห้องเรียนที่มีการเรียนรวมระหว่างนักเรียนไทยและนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ โดยอุปสรรคในการเรียนรู้คำศัพท์ของเด็กกลุ่มชาติพันธุ์จะมีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการสัมผัสภาษา (Language in contact) การสัมผัสภาษาจะเกิดขึ้นเมื่อภาษา 2 ภาษาหรือมากกว่าถูกใช้โดยผู้พูดคนเดียวกัน โดยการสัมผัสภาษาอาจเกิดขึ้นในรูปแบบการสลับภาษา (code-switching) การปนภาษา (code-mixing) การยืมภาษา (linguistic borrowing) และการแทรกแซงภาษา (linguistic interference) (อรรถวิทย์ รอดเจริญ และคณะ, 2559) โดยทั่วไปแล้วนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ที่เรียนภาษาอังกฤษในประเทศไทยมีโอกาสการเกิดการสัมผัสภาษาถึง 3 ภาษา ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษากลุ่มชาติพันธุ์ แตกต่างจากเด็กไทยที่มีการสัมผัสภาษาเบื้องต้นเพียง 2 ภาษาคือภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ด้วยเหตุนี้เด็กกลุ่มชาติพันธุ์จึงมีปัญหारेื่องการรับรู้คำศัพท์ เพราะต้องใช้เวลาในการประมวลผลในการเรียนนานกว่านักเรียนไทย นอกจากนี้เด็กกลุ่มดังกล่าวอาจเผชิญอุปสรรคด้านการสื่อสารกับครูผู้สอนเนื่องจากภาษาแม่ที่แตกต่างกัน ยกตัวอย่างเช่น ปัญหาการเรียนภาษาไทยของนักเรียนจีนยูนนาน โรงเรียนบ้านใหม่หนองบัว จังหวัดเชียงใหม่ (ศิริเพ็ญ อึ้งสิทธิพูนพร, 2555) ซึ่งครูใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ในขณะที่นักเรียนใช้ภาษาจีนยูนนาน อีกตัวอย่างหนึ่งที่เห็นได้ชัดคือปัญหาการเรียนภาษาไทยของนักเรียนแถบจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ครูใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่แต่นักเรียนใช้ภาษามลายูถิ่น (ยูนีเซฟและมหาวิทยาลัยมหิดล สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย, 2559)

จากปัญหาที่กล่าวมาเบื้องต้น จะเห็นได้ว่าการสอนภาษาให้กับนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์นั้นมีความท้าทายเป็นอย่างมาก ผู้สอนและผู้เรียนจำเป็นต้องมีเทคนิคในการเรียนและการสอนที่เหมาะสมร่วมกันเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน เพราะหากเลือกเทคนิคการสอนที่ไม่เหมาะสม อาจเป็นเหตุให้นักเรียนไม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน ขาดความมั่นใจในการใช้ภาษา และเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อทัศนคติทางการเรียนรู้ภาษา ยิ่งไปกว่านั้น วิธีการสอนที่ลดบทบาทของภาษาชาติพันธุ์ลง อาจส่งผลโดยตรงต่อการสูญเสียความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น เนื่องจากนักเรียนไม่เห็นคุณค่าของภาษาของตน รัฐบาลเองได้ตระหนักถึงปัญหาการสูญเสียภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นจึงได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์นโยบายภาษาแห่งชาติ พ.ศ.2561-2564 โดยมีข้อเสนอเชิงนโยบาย ข้อ 2.2 ระบุว่า รัฐพึงดูแลรักษาและ

ส่งเสริมสนับสนุนภาษาท้องถิ่น รวมทั้งวรรณกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ทั้งภาษาพูดและภาษาเขียนในตระกูลไทและภาษาตระกูลอื่น ๆ ซึ่งเป็นมรดกของชาติที่มีคุณค่าให้มืบทาทการใช้ภาษาในการศึกษาในสื่อมวลชน (ท้องถิ่น) และในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2561)

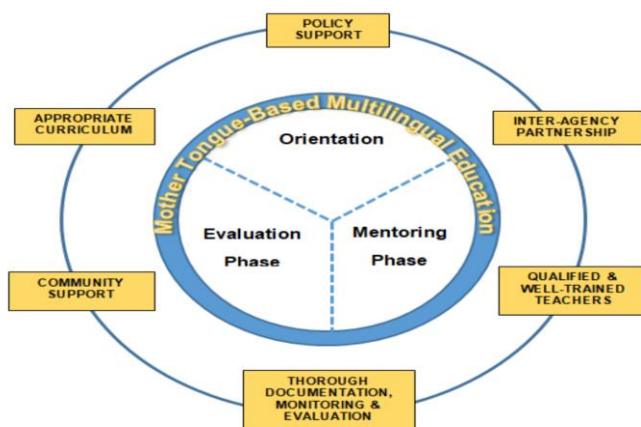
ดังนั้นวิธีการสอนภาษาให้กับนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์โดยการบูรณาการระหว่างภาษาชาติพันธุ์กับภาษาที่ต้องการสอนที่เรียกว่า “แนวทางการเรียนรู้โดยใช้ภาษาแม่เป็นฐาน” จึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่มีความน่าสนใจ เนื่องจากภาษาแม่เป็นภาษาที่มีอิทธิพลต่อการสอนภาษาเป็นอย่างมาก นักภาษาศาสตร์ได้ให้ความสำคัญจุดนี้มาโดยตลอด (อัคริยา นันทศิริพล และ ปิยะดา มหามนตรี, 2562) มีรายงานจากสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย ที่องค์การยูนิเซฟร่วมมือกับมหาวิทยาลัยมหิดลดำเนินโครงการการจัดการศึกษาแบบทวิ-พหุภาษาว่า นักเรียนที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่ มีทักษะการเรียนรู้ภาษาไทยราบรื่นขึ้นจากแนวทางการเรียนรู้โดยใช้ภาษาแม่เป็นฐาน อีกหนึ่งงานวิจัยเป็นการทดลองใช้ภาษาจีนยูนนานในการสอนภาษาไทยแก่นักเรียนระดับชั้นอนุบาลที่มีภาษาจีนยูนนานเป็นภาษาแม่ ผลการศึกษาบ่งชี้ว่านักเรียนไม่กลัวการมาโรงเรียน มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีขึ้น กล้าแสดงออกและมีความสุขกับการเรียนมากขึ้น (ศิริเพ็ญ อึ้งสิทธิพูนพร, 2555)

ในบทความนี้จึงได้นำเสนอแนวทางการสอนภาษาอังกฤษให้นักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การแข่งขันแบบเกมเป็นกลุ่ม (Team-Games-Tournament - TGT) ซึ่งเป็นเทคนิคหนึ่งของการเรียนแบบร่วมมือ มาบูรณาการร่วมกับสื่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ-ไต่ที่ผลิตขึ้นโดยกิจกรรมและสื่อการเรียนรู้ได้ออกแบบจากแนวทางการเรียนรู้โดยใช้ภาษาแม่เป็นฐาน และได้พิจารณาถึงขั้นตอน หลักการออกแบบเกม จำนวนคำศัพท์ ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา รวมถึงประสบการณ์เดิมของผู้เรียนประกอบด้วย

แนวทางการเรียนรู้โดยใช้ภาษาแม่เป็นฐาน (Mother Tongue-Based Language Learning Approach)

แนวทางการเรียนรู้โดยใช้ภาษาแม่เป็นฐาน เป็นการเริ่มต้นเรียนจากสิ่งที่ผู้เรียนรู้ก่อนเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการเรียนสิ่งที่ใกล้เคียง ไม่ว่าจะเป็นความรู้ ประสบการณ์ ภาษาและวัฒนธรรม ทั้งนี้หากการเรียนรู้ภาษาแม่ของผู้เรียนถูกวางแผนไว้ดีย่อมสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ในผู้เรียนในกลุ่มทวิ-พหุภาษาได้ ผลงานวิจัยทั่วโลกเผยว่า เด็กเรียนรู้ได้ดีที่สุดเมื่อใช้ภาษาแม่ในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น ซึ่งพื้นฐานนี้จะเป็นทักษะที่สามารถต่อยอดการเรียนรู้ภาษาและเนื้อหาของสาระการเรียนรู้อื่นได้อย่างดี (ยูนิเซฟและมหาวิทยาลัยมหิดล สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย, 2559) นอกจากนี้ ผลการศึกษายังพบว่าภาษาแม่ส่งผลดีต่อทักษะทางวิชาการ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ อีกทั้งยังส่งเสริมความภูมิใจทางวัฒนธรรม ยิ่งไปกว่านั้น แนวทางการเรียนรู้โดยใช้ภาษาแม่เป็นฐานยังเป็นแนวทางที่เปิดโอกาสให้

ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือผู้เรียนอีกด้วย ดังภาพที่ 1 แสดงถึงปัจจัยของแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดใน การจัดการศึกษาแบบทวิ-พหุภาษาโดยใช้ภาษาแม่เป็นฐาน ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนด้านนโยบาย ความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน หลักสูตรที่เหมาะสม ครูผู้ผ่านการฝึกอบรม การมีส่วนร่วมของชุมชน รวมถึงเอกสาร และการประเมิน เป็นต้น

(Perez, 2019)

ภาพที่ 1: กรอบการทำงานการจัดการศึกษาแบบทวิ-พหุภาษาโดยใช้ภาษาแม่เป็นฐานในประเทศฟิลิปปินส์

จะเห็นได้ว่านอกจากปัจจัยภายนอกที่เป็นกรอบการส่งเสริมการเรียนรู้โดยใช้ภาษาแม่เป็นฐาน แล้ว ยังมีปัจจัยภายในเกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมาย การปรึกษาหารือ และการประเมินซึ่งนับเป็นส่วน สำคัญในการปฏิบัติเช่นกัน ไม่เพียงแต่งานวิจัยต่างประเทศที่ยืนยันถึงความสำเร็จจากแนวทางการเรียนรู้ โดยใช้ภาษาแม่เป็นฐานในชั้นเรียนเท่านั้น ในประเทศไทยก็มีการดำเนินโครงการเรียนรู้แบบทวิ-พหุภาษา ที่ใช้ภาษาแม่เป็นฐานโดยองค์กรยูนิเซฟร่วมมือกับมหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งผลวิจัยยืนยันว่าการนำภาษาแม่ มาใช้ในห้องเรียน ทำให้สามารถสอนภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพให้แก่เด็กที่มีภาษามลายูถิ่นเป็น ภาษาแม่ได้ จากการสังเคราะห์งานวิจัยดังกล่าว ผู้เขียนจึงสนใจนำแนวคิดแนวทางการเรียนรู้โดยใช้ภาษา แม่เป็นฐานมาปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้นักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ โดยใช้ รูปแบบการแข่งขันแบบเกมเป็นกลุ่มบูรณาการกับสื่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ-ไค

การแข่งขันแบบเกมเป็นกลุ่ม (Team-Games-Tournament-TGT)

การแข่งขันแบบเกมเป็นกลุ่ม (TGT) เป็นเทคนิคการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งของการเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ที่จัดการเรียนโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนร่วมทำงานและช่วยเหลือกัน มีการแบ่งกลุ่มที่ ต้องลดความสามารถและเพศ แล้วส่งตัวแทนเข้าแข่งขันในเกมเชิงวิชาการกับผู้เรียนกลุ่มอื่น โดยการ

แข่งขันจะดำเนินไปเรื่อย ๆ จนได้ผู้ชนะ ความสนุกสนานจากการเล่นเกมเป็นอีกปัจจัยซึ่งส่งผลดีต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ อีกทั้งเกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ระหว่างการแข่งขันซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญ (สทริฐ์ ลักษณะสุด, 2563)

สำหรับขั้นตอนของ TGT สิริลักษณ์ ไชสงคราม และ ศิริวรรณ วัฒนวัฒนรัช (2563) ได้สรุปไว้ดังต่อไปนี้

1) ขั้นสอน (Teach) ผู้เรียนจะได้เรียนเนื้อหาที่จำเป็นในช่วงเวลาเรียน โดยส่วนใหญ่การสอนจะเป็นแบบบรรยาย หรืออาจประกอบด้วยการสอนอื่น ๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานที่จะไปใช้ในขั้นกิจกรรมกลุ่มและขั้นตอนการแข่งขัน

2) ขั้นกิจกรรมกลุ่ม (Team) เป็นการแบ่งผู้เรียน เป็นกลุ่ม ๆ ละ 4-5 คน โดยละทิ้งความสามารถและเพศ จุดประสงค์ของขั้นตอนนี้คือ ต้องการให้ผู้เรียนในกลุ่มได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทบทวนความรู้เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่การแข่งขัน

3) ขั้นการแข่งขัน (Tournament) ถือว่าเป็นกิจกรรมหลักของ TGT โดยในแต่ละสัปดาห์จะมีการเล่นเกมหนึ่งเกม ก่อนเริ่มกิจกรรมเกมแข่งขัน ผู้สอนจะต้องอธิบายการเล่นเกมให้กับผู้เรียนได้รับทราบ จากนั้นผู้เรียนแต่ละกลุ่มจะคัดเลือกตัวแทน 1-2 คน ซึ่งอาจใช้การจับฉลากหรือสมาชิกในกลุ่มร่วมวางแผนส่งตัวแทนเข้าแข่งขัน โดยทุก ๆ ครั้งที่มีการเปลี่ยนเกม จะต้องมีการเปลี่ยนตัวแทนการเล่นเกมเสมอ เมื่อเกมในแต่ละสัปดาห์สิ้นสุด จะมีการเรียงลำดับกลุ่มตามคะแนนที่ได้ หากเล่นเกมจนครบทุกเกมแล้ว ก็จะมีการสรุปผลการแข่งขันจากลำดับทีมที่ชนะในแต่ละสัปดาห์ เพื่อหาทีมที่ชนะเพียงทีมเดียวในการแข่งขัน

4) ขั้นให้รางวัลกลุ่ม (Team recognition) เป็นการประกาศคะแนน กล่าวชมเชยและให้รางวัลแก่ทีมที่ชนะการแข่งขัน

5) ขั้นสรุปบทเรียน (Wrap up) เป็นขั้นตอนการสรุปเนื้อหาการเรียนการสอน

ด้วยเหตุที่ว่า ผู้เขียนใช้กิจกรรม TGT ในการสอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษให้นักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในขั้นตอนการแข่งขันที่ค่อนข้างจะมีรายละเอียดบางขั้นตอนจึงถูกปรับลดลง และได้ใช้กิจกรรม TGT แทนกระบวนการในการสอนภาษาแบบ 3Ps ไม่ว่าจะเป็นขั้นนำ (Present) ขั้นฝึก (Practice) หรือขั้นการผลิตชิ้นงาน (Production) ประกอบด้วยเกมทั้งหมด 11 เกมที่ได้ออกแบบเอง มีวิธีเล่นโดยสรุปดังต่อไปนี้

1) เกม “Slap the board” ครูจะติดบัตรคำภาษาไทยและภาษาไทยบนกระดาน ให้นักเรียนฟังคำใบ้ปริศยากันในกลุ่มแล้วส่งตัวแทนวิ่งไปแตะบัตรคำบนกระดานให้ถูกต้อง

2) เกม “Game show” แต่ละกลุ่มจะได้รับบัตรคำภาษาไต่และภาษาไทย เมื่อครูอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษนักเรียนต้องยกบัตรคำที่มีความหมายตรงกัน ไม่ว่าจะเป็นภาษาไต่หรือไทย

3) เกม “On my farm” นักเรียนแต่ละกลุ่มแข่งขันบรรยายภาพโดยใช้ there is/ there are ให้ได้มากที่สุดภายในเวลา 2 นาที

4) เกม “Mime” ตัวแทนจากกลุ่มไปคำภายในเวลา 1 นาที ให้เพื่อนในทีมตอบเป็นภาษาอังกฤษและอ่านออกเสียงคำศัพท์ให้ถูกต้องโดยไปคำให้ได้จำนวนคำมากที่สุด

5) เกม “Super mime” ตัวแทนจากกลุ่มไปคำโดยใช้ท่าประกอบได้เพียง 3 ท่าภายในเวลา 1 นาที ไปคำให้เพื่อนในทีมตอบภาษาอังกฤษหรือภาษาไต่ให้ถูกต้องได้มากที่สุดเช่นกัน

6) เกม “Funny food wheel” ภายในเวลา 3 นาที ผู้เข้าแข่งขันจะต้องเติมคำศัพท์ด้วยบัตรคำภาษาอังกฤษและบัตรคำภาษาไต่ลงในวงล้ออาหารให้ได้มากที่สุด

7) เกม “Take me to my mate” ครูติดบัตรภาพบนกระดาน จากนั้นนักเรียนต้องเลือกบัตรคำบัตรภาษาอังกฤษและบัตรคำภาษาไต่ ไปติดคู่กับภาพบนกระดานให้ถูกต้อง

8) เกม “This is my...” อาสาสมัครของห้อง 1 คนออกมาเป็นแบบ (model) คุณครูจะเป็นผู้ชี้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย หากผู้เข้าแข่งขันกลุ่มไหนตอบเป็นภาษาอังกฤษ หรือภาษาอังกฤษพร้อมภาษาไต่ได้จะได้รับคะแนน

9) เกม “The magic card” ครูติดสื่อการสอน My body บนกระดาน ครูอ่านคำแปลภาษาไทย เช่น “ผม” นักเรียนต้องนำป้ายภาษาอังกฤษพร้อมป้ายภาษาไต่ไปติดบนสื่อให้ถูกต้อง เพื่อจะได้รับคะแนนและบัตรรางวัลสิทธิ์ต่าง ๆ เช่น บัตรเพิ่มคะแนน บัตรพัก 5 นาที บัตรขอฟังเพลงในห้องเรียน และบัตรขอเลื่อนวันส่งงาน เป็นต้น

10) เกม “Where is my mate?” ผู้เข้าแข่งขันแต่ละกลุ่มต้องนำบัตรคำภาษาอังกฤษมาติดคู่กับบัตรคำภาษาไทยและบัตรคำภาษาไต่บนกระดานภายในเวลา 3 นาที เกมนี้เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับประเพณี “ปอยส่างลอง” ประเพณีการบวชลูกแก้วชาวไทยใหญ่

11) เกม “You name it” ครูจะแสดงรูปภาพเกี่ยวกับประเพณีปอยส่างลอง ผู้เข้าแข่งขันต้องนำบัตรคำภาษาอังกฤษและบัตรคำภาษาไต่ขึ้นมาและอ่านและสะกดภาษาอังกฤษให้ถูกต้อง

เกมทุกเกมนั้น มีจุดสำคัญคือเน้นให้ผู้เรียนได้ช่วยเหลือกันระหว่างกลุ่ม หากเป็นเกมที่มีระยะเวลากำหนดไว้ ช่วงเวลานั้นจะเป็นช่วงเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มและตัวแทนผู้เข้าแข่งขันปรึกษากันและกันก่อนตอบคำถามหรือทำกิจกรรมที่กำหนด ที่สำคัญคือผู้เรียนจะได้คิดเชื่อมโยงระหว่างภาษาอังกฤษ ภาษาไต่ และภาษาไทย โดยมีภาษาไต่ซึ่งเป็นภาษาแม่ของนักเรียนเป็นพื้นฐาน ทั้งนี้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้คำศัพท์ที่ตั้งไว้ จากกระบวนการคิดแก้ปัญหาที่

เกิดขึ้นและจากการเชื่อมโยงความรู้กับประสบการณ์เดิมของผู้เรียนเอง อย่างไรก็ตามเกมทั้งหมดจะต้องใช้สื่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ-ไค เป็นสื่อประกอบการเล่นเกมทุกเกมด้วย

สื่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ-ไค (English-Tai Teaching Aids)

สื่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ-ไค เป็นสื่อที่ผู้เขียนผลิตขึ้นโดยอาศัยแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ภาษาแม่เป็นฐาน จากการศึกษาพบว่า รูปแบบการสอนแบบทวิภาษาจากแนวทางการเรียนรู้โดยใช้ภาษาแม่เป็นฐานคือการเริ่มเรียนจากสิ่งที่เด็กคุ้นเคยและมีประสบการณ์ ก่อนที่จะขยายไปสู่สิ่งใหม่หรือเรื่องไกลตัว (สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2559) ดังนั้นความรู้เดิมจึงถือเป็นสิ่งสำคัญ จากการศึกษาดังกล่าวผู้เขียนจึงเกิดแนวคิดที่จะเพิ่มภาษาไคลงไปนในสื่อการเรียนรู้ ให้สื่อประกอบด้วย รูปภาพ ภาษาอังกฤษ ภาษาไค (ที่ใช้ตัวอักษรไทย) และภาษาไทยในสื่อบางชิ้น ตัวอย่างเช่น บัตรคำหมวดสัตว์ นอกจากรูปสิงโต คำไป่ภาษาอังกฤษ และคำศัพท์ภาษาอังกฤษ “lion” ก็จะมีบัตรคำภาษาไค “สางสิ” อยู่ด้วย หรือบัตรคำศัพท์รูปหมีแพนด้าที่มีคำไป่ภาษาอังกฤษ และคำศัพท์ภาษาอังกฤษ “panda” ก็มีบัตรคำภาษาไค “หมีแพนด้า” เพิ่มเข้าไปด้วย ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางสอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เอื้อต่อการเรียนรู้ คำศัพท์ภาษาอังกฤษกับนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ เพราะการใช้ภาษาแม่อาจช่วยผู้เรียนให้ลดขั้นตอนและเวลาประมวลผลระหว่างการเรียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษลง ในส่วนของคำศัพท์นั้น ผู้เขียนนำคำศัพท์จากหนังสือเรียน Say Hello 2 และคำศัพท์พื้นฐานที่สอดคล้องตามคำศัพท์ภาษาอังกฤษพื้นฐานระดับประถมศึกษา (สถาบันภาษาอังกฤษ สำนักงานคณะกรรมการขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2559) รวมถึงคำศัพท์เกี่ยวกับวัฒนธรรม “ปอยส่างลอง” ซึ่งเป็นประเพณีของชาวไทใหญ่ จัดเป็น 5 หมวด หมวดละ 16 คำ ได้แก่ หมวดสัตว์ อาชีพและสถานที่ อาหาร ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย และ ประเพณีปอยส่างลอง รวมทั้งหมด 80 คำ เป็นคำศัพท์ที่เพิ่มเติมภาษาไค 37 คำ (เฉลี่ยหมวดละ 7-8 คำ) หลังทำกิจกรรมชุมนุม นักเรียนจะได้เรียนรู้คำศัพท์ที่ควรรู้ 80 คำ ถือว่าได้รู้คำศัพท์เพิ่มเติมจากชั้นเรียนปกติอีกเป็นจำนวน 1 ใน 3 ส่วน จากที่สถาบันภาษาอังกฤษ สำนักงานคณะกรรมการขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดไว้ 250 คำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

การผลิตสื่อเริ่มจากสื่อที่เป็นเพียงบัตรภาพและบัตรคำภาษาไคในภาพ (ก) จากนั้นได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ได้มีส่วนร่วมในการผลิตสื่อในภาพ (ข) และได้เพิ่มคำศัพท์ภาษาไคในหมวดคำศัพท์อื่น ๆ จนได้สื่อการเรียนรู้ดังภาพ (ค) ที่มีความหลากหลายขึ้น ไม่ว่าจะเป็น รูปภาพ บัตรคำภาษาไค บัตรคำภาษาไทย บัตรคำภาษาอังกฤษ และวงล้อคำศัพท์ เป็นต้น ในส่วนของภาษาไคนั้นผู้เขียนได้สอบถามความถูกต้อง จากครูประเสริฐ ปัญญาวงศ์ (สัมภาษณ์, 8 กุมภาพันธ์ 2564) ผู้มีประสบการณ์ทางการสอนภาษาไค โรงเรียนบ้านเวียงหวาย อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ก่อนดำเนินการผลิตสื่อภาษาอังกฤษ-ไค

ภาพที่ 2: การผลิตสื่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ-ไค

การแข่งขันเกมแบบเป็นกลุ่ม (TGT) บูรณาการกับสื่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ-ไค

การนำสื่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ-ไค มาบูรณาการใช้กิจกรรม TGT มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการรับรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในกิจกรรมชุมนุม มีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกทักษะทั้ง 4 ได้แก่ ฟัง พูด อ่าน และเขียน ทั้งนี้เพื่อสร้างบรรยากาศและเพิ่มความมีชีวิตชีวาในการจัดการเรียนรู้ ด้วยเหตุนี้ การดำเนินกิจกรรมเกมจึงมีหลักการระดับความยากง่าย และข้อปฏิบัติดังต่อไปนี้

ในเกมแรก ๆ จะเน้นให้นักเรียนจับคู่คำศัพท์เพื่อสื่อความหมายของคำศัพท์ระหว่างภาษาอังกฤษ ภาษาไค และภาษาไทยแบบพื้นฐานก่อน เช่น การวิ่งไปแตะบัตรคำบนกระดานในเกมที่ 1 Slap the board หรือการยกบัตรคำตามที่ครูอ่านในเกม Game show ซึ่งเป็นเกมที่ 2 เป็นต้น จากนั้นนักเรียนจะได้เริ่มใช้ทักษะการคิดมากขึ้น เช่น การแต่งประโยคบรรยายภาพจากเกมที่ 3 On my farm การใบ้คำจากบัตรภาพในเกมที่ 4 Mime รวมถึงการใบ้คำที่มีเงื่อนไขเพิ่มขึ้นของเกมที่ 5 Super mime จากนั้นเพื่อไม่ให้นักเรียนรู้สึกเบื่อเกมยากจนเกินไป เกมที่ 6 Funny food wheel และเกมที่ 7 Take me to my mate ก็ยังมีกติกาเพื่อให้ให้นักเรียนนำศัพท์ไปเติมบนสื่อการเรียนรู้หรือจับคู่บนกระดานเท่านั้น แล้วเมื่อดำเนินกิจกรรมมาระยะหนึ่งในเกมที่ 8 This is my... ผู้เรียนจะได้มีส่วนร่วมคือเป็น model ในการเล่นเกม ส่วนเกมที่ 9 The magic card หลังจากเติมคำศัพท์บนสื่อการเรียนรู้ได้ถูกต้อง ผู้เรียนจะได้รับรางวัลที่ซึ่งไม่เป็นเพียงคะแนนแต่มี magic card เป็นรางวัลอภิสถิธิ์ในชั้นเรียนเพื่อเสริมแรงจูงใจทางบวกอีกด้วย สำหรับ 2 เกมสุดท้าย Where is my mate? (เกมที่ 10) และ You name it (เกมที่ 11) นักเรียนจะต้องเรียนคำศัพท์เกี่ยวกับประเพณีปอยส่างลองซึ่งมีระดับความยากเพิ่มขึ้น ดังนั้นเกมที่ใช้จึงเป็นการเชื่อมโยงคำศัพท์จากการจับคู่แบบเกมแรก ๆ

จากการทดลองสอนแบบ TGT บูรณาการกับสื่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ-ไต่ เบื้องต้นพบว่าผู้เรียนให้ความสนใจในการเรียนคำศัพท์มากขึ้น บรรยากาศในชั้นเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้ว่าการเรียนแบบปกติ เนื่องจากผู้เรียนเกิดความสนุกสนานในขณะที่ได้ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนไปด้วย ผู้เรียนสนใจสื่อการเรียนรู้และให้ความร่วมมือในการแข่งขัน สิ่งเหล่านี้ได้สะท้อนว่า แม้นักเรียนกลุ่มดังกล่าวตกอยู่ในสถานการณ์การสัมผัสภาษาบนพื้นฐานความแตกต่างทางภาษาและวัฒนธรรม แต่หากครูผู้สอนมีหลักคิดที่เป็นระบบ มีแนวคิดรองรับ ประกอบกับมีวิธีการฝึกที่ง่าย เป็นรูปธรรม และหลากหลายจะช่วยดึงดูดผู้เรียน อาศัยความตั้งใจและความพยายามของทั้งผู้สอนและผู้เรียนร่วมกัน ก็อาจช่วยลดปัญหาการสอนภาษาแก่นักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ได้ (สิระ สมนาม, 2560)

ภาพที่ 3: การทดลองสอนการแข่งขันแบบเกมเป็นกลุ่มบูรณาการกับสื่อการสอนภาษาอังกฤษ-ไต่

สรุป

การสอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่นับเป็นอีกหนึ่งความท้าทายในการจัดการเรียนการสอนของครูไทย เนื่องจากความแตกต่างของภาษาแม่ทั้งฝ่ายผู้สอนและผู้เรียน ด้วยเหตุนี้การออกแบบกิจกรรมในชั้นเรียนรวมถึงการผลิตสื่อการเรียนรู้จึงควรเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน สำหรับแนวทางการเรียนรู้แบบทวิ-พหุภาษาบนแนวทางการเรียนรู้โดยใช้ภาษาแม่เป็นฐาน นอกจากจะสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นแล้ว ยังสร้างประสบการณ์การเรียนรู้เชิงบวกและเพิ่มความมั่นใจทางวัฒนธรรมแก่ผู้เรียนด้วย เนื่องจากผู้เรียนได้เกิดความรู้สึกภูมิใจในการถ่ายทอดภาษา ภูมิปัญญา ตามประเพณีและวัฒนธรรมอันมีคุณค่า ที่สำคัญต่อการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (อภิรดี ไชยกาล และคณะ, 2561) อีกทั้งมรดกทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์นั้นเป็นสิ่งที่กำหนดไว้ในนโยบายชาติอีกด้วย อย่างไรก็ตามแนวคิดแนวทางการเรียนรู้โดยใช้ภาษาแม่เป็นฐาน การแข่งขันแบบเกมเป็นกลุ่มร่วมกับสื่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ-ไต่ในบทความนี้ เป็นเพียงหนทางหนึ่งที่จะช่วยให้การสอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษแก่นักเรียนชาติพันธุ์ไทใหญ่ประสบผลสำเร็จ ดังนั้นแนวทางการสอนนี้จึงยังต้องการการพัฒนาต่อยอด และศึกษาวิจัยเชิงลึกต่อไป เพื่อให้

ได้แนวทางการจัดกิจกรรมและสื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อช่วยส่งเสริมการรับรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษแก่ผู้เรียนกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ได้อย่างเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- เตวิช เสวตไอยาราม. (2563). การใช้ความรู้และประสบการณ์เดิมในการอ่านเพื่อความเข้าใจ กรณีศึกษาผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยที่มีความสามารถแตกต่างกัน. *อักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 42(2), 253-278. สืบค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2564 จาก <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/jasu/article/view/247995/168484>
- ประเสริฐ ปัญญาวงศ์, ครูโรงเรียนบ้านเวียงหาว. (2564). *สัมภาษณ์*.
- ยูนิเซฟประเทศไทย. (2559). *ข่าวประชาสัมพันธ์การศึกษาโดยใช้ภาษาแม่เป็นฐานสร้างโอกาสที่เท่าเทียมในการเรียนรู้ให้กับเด็กชาติพันธุ์*. สืบค้นเมื่อ 2 มิถุนายน 2564, จาก <https://www.unicef.org/thailand/press-releases/mother-tongue-based-education-provides-ethnic-children-fair-chance-learn>
- ยูนิเซฟและมหาวิทยาลัยมหิดล สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย. (2559). *สะพานเชื่อมโยงไปสู่อนาคตอันสดใส*. สืบค้นเมื่อ 2 มิถุนายน 2564, จาก [https://www.unicef.org/thailand/media/1296/file/รายงาน%20สะพานเชื่อมโยงไปสู่อนาคตอันสดใส%20\(รายงานฉบับย่อ\).pdf](https://www.unicef.org/thailand/media/1296/file/รายงาน%20สะพานเชื่อมโยงไปสู่อนาคตอันสดใส%20(รายงานฉบับย่อ).pdf)
- ศิริลักษณ์ ไชยสงคราม และ ศิริวรรณ วณิชวัฒนารชัย. (2563). การพัฒนาความสามารถการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค TGT ร่วมกับบาร์โมเดล. *การบริหารนิเทศศาสตร์และนวัตกรรมท้องถิ่น*, 6(6), 245-258. สืบค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2564 จาก <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/jsa-journal/article/view/245529/168401>
- ศิริเพ็ญ อึ้งสิทธิพูนพร. (2555). การใช้ภาษาแม่เป็นสื่อในการสอนในประเทศไทย: มีผลกระทบอย่างไรกับพฤติกรรมของเด็กจีนยูนนาน. *ศรีนครินทร์วิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 4(8), 119-128. สืบค้นเมื่อ 2 พฤษภาคม 2564 จาก <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/swurd/article/view/32368/27625>
- สถาบันภาษาอังกฤษ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *คำศัพท์ภาษาอังกฤษพื้นฐานระดับชั้นประถมศึกษา*. สืบค้นเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2564, จาก https://drive.google.com/file/d/1ltUGCqyQb5-jcM_LbzWPR70FOY_55pZj/view

- สหรัฐ ลักษณะสุด. (2563). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคเกมกลุ่มแข่งขันเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. *นวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย*, 4(3), 247-262. สืบค้นเมื่อ 26 กุมภาพันธ์ 2564 จาก <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jeir/article/view/247718/167606>
- สิระ สมนาม. (2560). *เขียนเพื่อเรียนรู้*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2561). (ร่าง) *แผนยุทธศาสตร์ตามนโยบายภาษาแห่งชาติ (พ.ศ.2561-2564)*. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2564, จาก <http://legacy.orst.go.th/?p=21018>
- อภิรดี ไชยกาล วรารณ เหมชะญาติ และ สร้อยสน สกลรักษ์. (2561). การสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองสำหรับเด็กชาติพันธุ์เขมรถิ่นไทย. *สังคมลุ่มน้ำโขง*, 14(1), 109-132. สืบค้นเมื่อ 22 กุมภาพันธ์ 2564 จาก <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/mekongjournal/article/download/119683/91476/>
- อรรถวิทย์ รอดเจริญ, อุบลวรรณ สวนมาลี และ ประเทือง ทินรัตน์. (2559). การศึกษาเชิงสำรวจ: การสัมผัสภาษาของผู้พูดภาษาไตหยา อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดชลบุรี. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 24(46), 331-347 สืบค้นเมื่อ 29 ตุลาคม 2563 จาก <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/husojournal/article/view/68668/55920>
- อัจฉริยา นันทศิริผล และ ปิยะดา มหามนตรี. (2562). การออกเสียงภาษาอังกฤษของนักเรียนไทยที่ได้รับอิทธิพลจากภาษาแม่. *วิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*, 5(2), 611-620. สืบค้นเมื่อ 8 พฤษภาคม 2564 จาก <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/svittj/article/view/231112/157635>
- Noormohamadi, R. (2008). Mother tongue, a necessary step to intellectual development. *Journal of Pan-Pacific Association of Applied Linguistics*, 12(2), 25-36. Retrieved May 13, 2021, from <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ921016.pdf>
- Perez, N. (2019). A comparative study of the MTB-MLE programs in Southeast Asian countries. *American Journal of Humanities and Social Science Research*, 6(3), 47-55. Retrieved May 18, 2021, from <https://www.ajhssr.com/wp-content/uploads/2019/06/F19364755.pdf>
